

Lausunto sivistysvaliokunnalle
U 31/2024 vp, E 38/2024 vp

Suomen ylioppilaskuntien liiton lausunto sivistysvaliokunnalle valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi harjoittelijoiden työehtojen parantamisesta ja täytöntöönpanemisesta sekä harjoitteluksi naamioitujen varsinaisten työsuhteiden torjumisesta (harjoitteludirektiivi) sekä valtioneuvoston selvityksestä: neuvoston suositus harjoittelun vahvistetuista laatupuitteista

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittaen seuraavaa.

SYL kannattaa direktiiviehdotuksen tavoitetta parantaa ja vahvistaa harjoittelijoiden työehtoja sekä torjua harjoitteluksi naamioituja työsuhteita.

Yleisesti

SYL yhtyy Suomen kantaan, jossa nähdään tavoiteltavana, että harjoittelut tarjoavat nuorille sekä heikossa työmarkkina-asemassa oleville mahdollisuuksia sujuviin siirtymiin työelämään ja että harjoitteluiden osallistavuutta ja rekrytointien läpinäkyvyyttä lisätään. Työharjoittelut ovat monelle yliopisto-opiskelijalle ensimmäinen kosketus oman alansa työpaikkaan ja ne tarjoavat tärkeitä verkostoja opintojen jälkeisen työllistymisen kannalta. SYL pitää myönteisenä Suomen kantaa huolehtia harjoittelijoiden oikeuksista ja torjua epäsuotuisaa kohtelua. Kannatamme harjoittelun ja harjoittelijan käsitteiden määrittelyä ja aseman selkiyttämistä.

Suomen kanta on, ettei suosituksia sovelleta säänneltyyn tai pätevyysvaatimuksen tuottavaan koulutukseen liittyvään harjoitteluun tai perusopetuksen aikaiseen työelämään tutustumiseen. Suomi pitää erittäin tärkeänä, että harjoittelun palkallisuuteen tulisi suositustekstissä jättää kansallista joustovaraa ja että lähtökohtana olisi opiskelijan toimeentulo. SYL suhtautuu kriittisesti Suomen kantaan ja katsoo, että kattavien suositusten laatiminen sekä harjoitteluiden palkallisuuden varmistaminen alasta riippumatta edistäisi työelämän oikeudenmukaisuutta. Harjoittelujen palkkakäytänteet voivat vaihdella merkittävästi alojen välillä yliopisto-opiskelijoillakin, ja SYL:n kanta on että tehdystä työstä tulisi maksaa riittävä korvaus alasta riippumatta. Tunnistamme kuitenkin, että harjoitteluiden palkallisuuteen liittyy merkittäviä alakohtaisia haasteita, ja että harjoitteluiden palkallisuuden varmistaminen vaatisi kansallisia toimia, kuten rahoituksen lisäämistä yliopistojen harjoittelutukikäytänteiden yhtenäistämiseksi ja harjoittelupaikkojen määrän takaamiseksi.

Harjoittelujen laatupuitteet

Jo nykyisellään yliopistot suosittelevat kirjallisen työsopimuksen solmimista harjoittelua varten. Harjoitteluiden osaamistavoitteiden saavuttamiseksi kuuluu varmistaa, että harjoittelijalla on ohjaaja ja että yliopisto ja harjoittelupaikka pitävät yhteyttä.

SYL pitää osaamistavoitteiden ja työtehtävien asettamista yhdessä harjoittelijan kanssa kannatettavana. Laadukkaassa harjoittelussa opiskelijoiden työtehtävät ovat osaamistasoon nähden tarkoituksenmukaisia ja antavat hyvän pohjan ammatillisen osaamisen kehittämiseksi. SYL kannattaa myös kirjausta, jonka mukaan harjoittelijoille tulisi taata riittävä uraohjaus erityisesti harjoittelujen jälkeen joko työnantajan, välittäjän tai koulutuksen järjestäjän toimesta. SYL korostaa tässä yhteydessä yliopistojen urapalveluiden roolia opiskelijoiden tukemisessa siirtymässä opintojen ja työelämän välillä.

Yliopistot suosittelevat harjoittelusta maksettavaksi vähintään Kelan työssäoloehdon mukainen vähimmäispalkka (1 399 €/kk vuonna 2024), ja tämä on myös asetettu yliopistojen maksaman harjoittelutuen ehdoksi. Yliopistot osallistuvat harjoittelutuella opiskelijoiden palkkakulujen kattamiseen, mutta tuen käytännöt vaihtelevat yliopistojen välillä. Esimerkiksi harjoittelupaikalle maksetun harjoittelutuen suuruus vaihtelee 1300 € ja 2000 € välillä. Lisäksi harjoittelutuen myöntämiskäytännöt vaihtelevat yliopistoittain ja välillä jopa saman yliopiston eri laitosten ja tiedekuntien välillä. Erot harjoittelutukikäytännöissä tarkoittaa, että osalla yliopisto-opiskelijoista on etulyöntiasema harjoittelumarkkinoilla. SYLin kanta on, että jokaisen opiskelijan tulisi olla oikeutettu harjoittelutukeen kerran opintojensa aikana. Tuetusta harjoittelusta laaditaan yliopiston ja työnantajan välinen harjoittelusopimus työsopimuksen lisäksi.

SYL kannattaa huomion kiinnittämistä rekrytointien läpinäkyvyyteen. SYL katsoo, että riittävän tiedon saaminen harjoittelun työehdoista lisää harjoittelujen saavutettavuutta.

Helsingissä 4.9.2024

Akseli Tiitta
Puheenjohtaja

Roope Tukia
Päsihteeri

Lisätiedot:

Nikolas Bursiewicz
Koulutuspolitiikan asiantuntija
041 515 2230
nikolas.bursiewicz@syl.fi